«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ´ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ϛ´ 68).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚϚ´. Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Μαρτίου 1936 Ἀριθ. 1229

ΠΛΗΓΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΟΙ

Ἐπιδημίαι καὶ οἰκονομικαὶ κρίσεις καὶ ἐπιδρομαὶ καὶ πόλεμοι. Ἀληθιναὶ μάστιγες καὶ πληγαί, αἱ ὁποῖαι δὲν πλήττουν ἕνα καὶ δύο, ἀλλὰ κοινωνίας καὶ λαοὺς ὁλοκλήρους.

Διατί νὰ γίνωνται; ἐρωτᾷς μετά τινος ἀγωνίας καὶ καταπλήξεως. Φίλε μου, τὸ μεγαλείτερον μέρος, ἂν μὴ καὶ τὸ σύνολον τῶν πληγῶν αὐτῶν, εἶνε ἀναγκαία συνέπεια τῆς κακῆς διοικήσεως, τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ φατριαστικοῦ πνεύματος, τῆς τοποθετήσεως τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων ὑπὲρ τὰ γενικὰ συμφέροντα.....

Ὅταν ὁ δημόσιος πλοῦτος περιέρχεται εἰς τὰ βαλάντια τῶν ἐπιτηδείων καὶ τῶν παντὸς εἴδους ἐκμεταλλευτῶν καὶ καταχραστῶν, δὲν ἐννοεῖς, ὅτι θὰ λείψουν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ καταπολεμηθοῦν αἱ ἑστίαι τῶν μολυσματικῶν νόσων καὶ θὰ προληφθῇ ἡ μετάδοσις τοῦ τύφου, τοῦ δαγγίου, τῆς ἑλονοσίας, διατί δὲ ὄχι καὶ τῆς χολέρας καὶ τῆς πανώλους; Εἰς ἕνα τοιοῦτον τόπον μὴ περιμένῃς μέτρα ὑγειονομικά, οὔτε δίκτυα ὑπονόμων, οὔτε ἀποξήρανσιν ἑλῶν..... Ἴσως ὁ λαὸς προσφέρει δι᾽ ὅλους τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς φορολογούμενος ἀγρίως. Δὲν περισσεύει ὅμως. Εἰξεύρεις, πότε θὰ περισσεύσῃ καὶ πότε ὅλοι οἱ ἁρμόδιοι θὰ σφιχθοῦν διὰ νὰ περισσεύσῃ; Ὅταν ἡ πληγὴ τῆς ἐπιδημίας ἐξαπλωθῇ καὶ τὰ κρούσματα πληθύνωνται καταπληκτικῶς καὶ ἐπιφόβως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Σωστὸν μαστίγιον, ἀναγνῶστά μου, τὸ ὁποῖον πίπτει ἀνηλεῶς ἐπὶ τῆς ράχεως τῶν ἀδιαφορούντων διὰ τὴν τύχην τοῦ λαοῦ των ἀρχόντων καὶ ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ κοιμωμένου λαοῦ.

Ὅταν ὁ δημόσιος πλοῦτος γίνεται εὔκολος λεία τῆς φατρίας καὶ τῶν φίλων τοῦ κόμματος, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ περισσεύσουν πόροι δι᾽ ἔργα παραγωγικὰ καὶ ἀντιπλημμυρικά, διὰ κατασκευὴν ὁδῶν καὶ γραμμῶν συγκοινωνίας; Ὁ γεωργός, ὁ οἱοσδήποτε καλλιεργητὴς τῆς γῆς, ὁ ποιμήν, ὁ παραγωγὸς θὰ εἶνε ἐκτεθειμένοι ὄχι μόνον εἰς τὴν μάστιγα τῶν θεομηνιῶν, τὰς ὁποίας κανεὶς ἀπὸ τοὺς θνητοὺς δὲν δύναται νὰ προλάβῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παραμικρὰν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως ἀταξίαν. Ἡ καλλιέργειά του εἶνε ἐκτεθειμένη εἰς τὴν ὀλιγόωρον καὶ παροδικὴν ὁρμὴν τοῦ ρυακίου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον τοὺς περισσοτέρους μῆνας τοῦ ἔτους παρουσιάζεται ὡς ἀκίνδυνον ξηροπόταμον. Ἡ παραγωγή του κινδυνεύει νὰ σαπήσῃ, διότι καθίσταται δυσχερὴς ἡ μεταφορά της εἰς τοὺς τόπους τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς καταναλώσεως..... Θὰ περισσεύσουν ἐν τούτοις χρήματα ἀπὸ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν καὶ διὰ τοὺς σκοποὺς αὐτούς, οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζονται συνήθως ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδείους καρχαρίας ὡς δαπανηρὰ πολυτέλεια. Εἰξεύρεις δὲ πότε θὰ περισσεύσουν; Ὅταν αἱ ἀλλεπάλληλοι πλήμμυραι δημιουργήσουν καταστροφὰς μεγάλας εἰς τὴν ἐθνικὴν παραγωγήν. Ὅταν ἡ παραγωγὴ δὲν διατεθῇ καὶ παραμείνῃ κλεισμένη εἰς τὰς ἀποθήκας διὰ νὰ σαπίζῃ καὶ φθείρεται. Ὅταν τὸ ἐμπόριον σταματήσῃ καὶ ἡ οἰκονομικὴ κρίσις πέσῃ ὡς ἀνομβρία καὶ ξηρασία ἐξατμίζουσα καὶ τὴν ἐλαχίστην δροσιὰν τῆς χώρας αὐτῆς. Μάστιξ καὶ πληγή, μοῦ λέγεις ὕστερα. Σωστόν. Μάστιξ ὅμως καὶ πληγή, ἡ ὁποία χρησιμεύει ὡς κέντρον κεντρίζον τὸν δυσκίνητον ὄνον τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Θὰ κινηθῇ ἄρά γε; Ἐὰν κινηθῇ, ἡ μάστιξ αὐτὴ θὰ ἀποδειχθῇ κέντρον σωστικόν, πληγὴ εὐεργετικὴ καὶ σωφρονιστική.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Γ´) Ἡ περὶ δημιουργικῆς ἐξελίξεως θεωρία τοῦ Bergson.

β) Ἡ θεωρία τοῦ Bergson κρινομένη.

Ἡ διάκρισις ἐν τούτοις δύο ἀντιθέτων τάσεων ἐκδηλουμένων ἐν τῇ ζωῇ τῶν φυτῶν ἐξ ἑνὸς καὶ τῶν ζῴων ἐξ ἑτέρου, παρουσιάζεται ἀσύστατος καὶ αὐθαίρετος. Ἀνάπαυσις καὶ ἐργασία δὲν ἀποτελοῦσι δύο τάσεις ἀντιθέτους, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν πρώτη ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ζωῇ τῶν φυτῶν, ἡ δὲ ἄλλη ἐν τῇ ζωῇ τῶν ζῴων, ἀλλ᾽ ἐναλλασσομένας ἢ καὶ συνυπαρχούσας καταστάσεις τῆς ζωῆς ἀμφοτέρων τῶν βασιλείων. Πᾶσαι αἱ ζῶσαι ὑπάρξεις τῆς φύσεως, εἴτε φυτὰ εἶνε, εἴτε ζῷα, ἐνεργοῦσι καὶ κοιμῶνται ἀλληλοδιαδόχως, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Farges[1]. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ χειμερία νάρκη τῶν φυτῶν, οὖσα καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν ὕπνος, ἔχει τὰ ἀνάλογα αὐτῆς καὶ ἐν τῇ ζωῇ τῶν ζῴων, μεταξὺ τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγα περιέρχονται κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς

(1) Ἔνθ᾽ ἀνωτ. σελ. 235.

τὴν αὐτὴν νάρκην. Καὶ εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νάρκης ταύτης αἱ φυτικαὶ καὶ ζωϊκαὶ λειτουργίαι ἀναστέλλονται μέν, ἀλλὰ δὲν ἀπονεκροῦνται, μόνον καὶ μόνον ἐπιβραδυνόμεναι.

Ὡσαύτως παρουσιάζεται ἀσύστατος ἡ ἐκδοχὴ τῆς ζωῆς ὡς ρεύματός τινος κινουμένου ἐπὶ τῆς ὕλης, «πρὸ παντὸς ὡς τάσεως ἵνα ἐνεργῇ ἐπὶ τῆς νεκρᾶς ὕλης, ὡς προσπαθείας τινὸς πρὸς ἐπίτευξιν πραγμάτων τινῶν ἐκ τῆς ὕλης»(2). Ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ J. Grivet(3), διὰ τῆς ἐκδοχῆς ταύτης ἐξαίρεται κυρίως τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς, ἐνῷ τὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα παραμερίζονται ἐκλαμβανόμενα ὡς ἁπλοῦς τις τύπος διαβάσεως, τὸν ὁποῖον τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς χρησιμοποιεῖ διὰ νὰ προχωρήσῃ καὶ διὰ νὰ ἀναβῇ ἔτι ὑψηλότερον· ὡς κλίμαξ τις προσωρινή, ἥτις εἶνε χρήσιμος μόνον ἐφ᾽ ὅσον ὁ ἀναβαίνων αὐτὴν δὲν κατέφθασεν οὐδὲ ὑπερέβη τὸν σταθμόν, εἰς τὸν ὁποῖον αὕτη ἄγει. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ ὑπὸ τῶν ποικίλων ἐκδηλώσεων τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς. Τοὐναντίον αἱ ἐκδηλώσεις αὗται τῆς ζωῆς παρουσιάζουσι πάντα ζῶντα ὀργανισμόν, φυτικὸν ἢ ζωϊκόν, ὡς ἀρχὴν καὶ τέλος τῆς ἰδίας αὐτοῦ κινήσεως καὶ ὑπάρξεως, ἀγωνιζόμενον, ἐργαζόμενον ἀπαύστως πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ, αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγὼν τείνει εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ εἰς ὃ τοῦτο ἀνήκει εἴδους. Ἡ ἀντίδρασις ἡ ὑπὸ τῆς φύσεως ἀναντιρρήτως ἀντιτασσομένη πρὸς μεταβολὴν τῶν οὐσιωδῶν χαρακτήρων τοῦ εἴδους καὶ πρὸς σύγχυσιν τῶν διαφόρων εἰδῶν, ἀποδεικνύει ἀκριβῶς ὅτι ἡ διατήρησις ὡρισμένων μορφῶν τῆς ζωῆς ἀποτελεῖ κύριον καὶ κεντρικὸν σκοπὸν τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς.

8. Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Νέον κενὸν καὶ νέον ἀνεξήγητον ἅλμα παρουσιάζει ἡ κατὰ τὸν Bergson πορεία τοῦ ρεύματος τῆς ζωῆς ἐν τῇ δημιουργίᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀξιεπαίνως ὁ Bergson ἀναγνωρίζει τὴν βαθεῖαν καὶ οὐσιώδη διαφοράν, καθ᾽ ἣν διακρίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ κτήνους. Ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος, ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἡ κοινωνικὴ ζωή, ἀποτελοῦσι προσόντα ἐξαιρετικὰ καὶ «ἐξηγοῦσι τὴν διαφορὰν φύσεως καὶ οὐχὶ ἁπλῶς βαθμοῦ, ἥτις διαχωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν λοιπῶν ζῴων. Μᾶς ἀφήνουσι δὲ ταῦτα νὰ μαντεύωμεν, ὅτι, ἐὰν εἰς τὸ ἄκρον τῆς εὐρείας ἐπικλινοῦς σανίδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἐξεδήλωσε τὴν ὁρμήν της, ὅλα τὰ ἄλλα ὠπισθοδρόμησαν εὑρίσκοντα τὴν χορδὴν τεταμένην πολὺ ὑψηλά, μόνος ὁ ἄνθρωπος ὑπερεπήδησε τὸ ἐμπόδιον»(4). Ἀλλ᾽ ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Farges(5), ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος διαμεμορφωμένος ἤδη πλήρως καὶ ἐξωπλισμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων, τῆς διανοίας, τοῦ λόγου καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἐκλήθη νὰ ὑπερπηδήσῃ τὴν τοσοῦτον ὑψηλὰ τεταμένην χορδήν, τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐεξήγητον καὶ δὲν χρῄζει διασαφήσεως. Ἀλλ᾽ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐγείρεται. Εἰς τὸ πῶς δηλαδὴ ἡ ἐξέλιξις ἠδυνήθη νὰ στολίσῃ τὸν ἄνθρωπον, τέως κτήνος τι ἀνεξέλικτον τυγχάνοντα, διὰ τῶν δώρων τούτων, ἅτινα συνεπάγονται τὴν ἐλευθερίαν. Εἰς τὸ πῶς τὸ κτηνῶδες μετεμορφώθη εἰς ἀνθρώπινον καὶ πῶς ὑπερεπηδήθη τὸ χάσμα τὸ ἀνυπέρβλητον τὸ διαχωρίζον τὸ κτῆνος ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Προφανῶς δὲ λέγοντες μετὰ τοῦ Bergson, ὅτι μόνος ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸ χάσμα τοῦτο, χωρὶς νὰ παρέχωμεν οὐδεμίαν ἐξήγησιν περὶ τοῦ πόθεν καὶ πῶς ἐδόθη ἡ ὤθησις αὕτη, ὥστε μόνος ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πήδημα τοῦτο, καταντῶμεν εἰς τὴν λῆψιν τοῦ ζητουμένου.

(2) Αὐτόθι σελ. 137, 105, 148, 130, 125.
(3) Ἐν Dictionnaire Apologétique, τόμ. Α΄, στήλ. 1789
(4) Αὐτόθι σελ. 286, 287.
(5) Ἔνθ᾽ ἀνωτ. σελ. 250.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΗΡΩΪΚΗ ΠΡΑΞΙΣ ΤΩΝ ΛΕΥΪΤΩΝ

Σφαγὴν ἀκοῦς, ἀδελφέ μου, καὶ σὲ καταλαμβάνει φρίκη. Ἀκοῦς, ὅτι οἱ λευῖται, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ὑπηρετήσουν τὸν Θεὸν εἰς τὴν σκηνήν, ἐβούτηξαν τὰ χέρια τους εἰς τὸ ἀδελφικὸν αἷμα καὶ σὲ κυριεύει ἀποτροπιασμός. Μὴ ξεχάνῃς ὅμως ὅτι τότε ἦσαν οἱ χρόνοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Χρόνοι δηλαδὴ ποὺ ἡ ἀνθρωπότης ἀκόμη εὑρισκόταν σὲ μιὰ κατάστασιν σχεδὸν ἀγρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἔγκλημα ἐπλεόναζε, καὶ ἦτο εἰς τοὺς πολλοὺς ἄγνωστον πρᾶγμα ἡ ἡμερότης. Τὸ ἀδελφικὸν αἷμα ἐχύνετο ἀλογάριαστα μέσα εἰς τὰ διάφορα βάρβαρα καὶ μισοβάρβαρα ἔθνη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν λαῶν δὲν ἦσαν ἀκόμη τόσον ἐξημερωμένα, ὅσον παρουσιάζονται βραδύτερον. Γι᾽ αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ὄχι τόσον πατέρας στοργικός, ὅπως μᾶς τὸν γνωρίζει ἡ Νέα Διαθήκη, ἀλλὰ φανερώνεται κριτὴς αὐστηρὸς καὶ ἀδυσώπητος, Θεὸς ἐκδικήσεων, ποὺ μὲ τῆς σκληραῖς τιμωρίαις, μὲ τῆς ὁποίαις κολάζει τὸ ἔγκλημα, ζητεῖ νὰ τὸ περιορίσῃ. Καὶ γι᾽ αὐτὸ ζητεῖ καμμιὰ φορὰ ἀπὸ τοὺς δούλους του καὶ ἀπὸ τοὺς λειτουργούς του νὰ γίνωνται ὄργανα ἐκδικήσεως καὶ νὰ σκοτώνουν μὲ τὰ χέρια των τοὺς ὁμοίους των ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν ἔνοχοι μεγάλων παραβάσεων, πρᾶγμα ποὺ σήμερα, εἰς τοὺς χρόνους τῆς Νέας Διαθήκης, ἀποδοκιμάζεται καὶ ἀποκηρύττεται καὶ θεωρεῖται ἀσυγχώρητον. Τὰ μέτρα αὐτά, ποὺ φαίνονται σήμερον σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπα καὶ ἐγκληματικά, τότε τὰ ἐζητοῦσε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ τὰ ἔκαμναν ἀπαραίτητα τὰ ἔθιμα καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τῶν χρόνων ἐκείνων. Τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἐκείνους, ἐὰν τοὺς ἔκρινες κατὰ τὰς διαθέσεις καὶ τὰ συναισθήματά των, θὰ τοὺς εὕρισκες περισσότερον θηρία ἄγρια καὶ ἀνήμερα παρὰ πολιτισμένους καὶ ἐξημερωμένους ἀνθρώπους.

Σύμφωνα μὲ αὐτὰ καὶ οἱ λευῖται ὄχι μόνον δὲν ἐγκλημάτησαν μὲ τὴν σφαγὴν αὐτήν, ποὺ ἔκαμαν, ἀλλ᾽ ὅπως τοὺς ἐβεβαίωσεν ὁ Μωϋσῆς, ἐγέμισαν τὰ χέρια των μὲ μίαν προσφορὰν πρὸς τὸν Κύριον, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ τοὺς ἐδίδετο εὐλογία. «Ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον Κυρίῳ..... δοθῆναι εἰς ὑμᾶς εὐλογίαν» (Ἐξόδ. λβ΄ 29). Μὴ σοῦ φαίνεται παράδοξον, ἀδελφέ μου. Ὁ Μωϋσῆς ὁμιλεῖ τώρα πολὺ σωστὰ καὶ πολὺ δίκαια. Καὶ γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃς, θυμήσου ὅτι οἱ λευῖται, ὅταν τοὺς ἐκάλεσεν ὁ Μωϋσῆς, ἐπῆγαν κοντά του ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ὑπακούσουν εἰς ὅ,τι θὰ τοὺς ἐπρόσταζεν ὁ Κύριος καὶ χωρὶς νὰ φαντάζωνται ποτέ, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ βουτήξουν τὰ χέρια τους εἰς τὸ ἀδελφικὸν αἷμα.

Ὅ,τι ἔκαμαν λοιπόν, δὲν τὸ ἔκαμαν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν τους, ἀλλὰ τὸ ἔκαμαν, διότι τοὺς τὸ ἐζήτησεν ὁ Μωϋσῆς ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

Ἔπειτα σκέψου, ὅτι ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς λευΐτας αὐτοὺς ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ σκοτώσῃ ὄχι τοὺς ξένους, ποὺ δὲν ἐγνώριζεν, ἀλλὰ τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς σχετικούς του, μὲ τοὺς ὁποίους συναναστρέφετο καὶ εὑρίσκετο εἰς καθημερινὴν συντροφιὰν καὶ σχέσιν. Μὲ ἄλλα λόγια ἔλαβεν ὁ κάθε λευΐτης ἐντολὴν νὰ σκοτώσῃ κάθε ἔνοχον συγγενῆ του, ὁ ὁποῖος μποροῦσε νὰ εἶνε ἢ ἀδελφός του καὶ παιδί του ἀπὸ τὴν ἰδίαν φυλὴν τοῦ Λευῒ καὶ αὐτός, ἢ γαμβρός του, ἢ φίλος του ἀδελφικὸς καὶ πολὺ στενὸς ἀπὸ ἄλλην φυλήν. Καὶ νὰ ἐκτελέσῃ λοιπὸν τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, τὸ ἔργον τοῦ δικαστοῦ, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ, ἐὰν τὸ πρόσωπον ποὺ θὰ ἐσφάζετο μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι, ἦταν πρόσωπον, ποὺ ὁ θάνατος θὰ τοῦ ἐπλήγωνε βαθειὰ τὴν καρδιὰ καὶ θὰ τὸν ἐπονοῦσε πολύ.

Πραγματικῶς ἡρωϊκὴ θυσία, χριστιανέ μου. Ἡρωϊκὴ θυσία ἀπὸ τοὺς λευΐτας τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχουν πάντα ἐμπρός των ὅλοι βέβαια οἱ χριστιανοὶ τῆς Νέας Διαθήκης, περισσότερον ὅμως οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ λευΐται τῆς χάριτος, καὶ πρὸ παντὸς οἱ ἄγαμοι κληρικοί, ποὺ ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἱδρύσουν οἰκογένειαν ἰδικήν τους διὰ νὰ ἀφοσιωθοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὦ! ναί. Πόσαις φοραῖς λησμονοῦμεν ἡμεῖς τὴν ῥητὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου σύμφωνα πρὸς τὴν ὁποίαν, «ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος»; Καὶ πόσαις φοραῖς ἐμπορευόμεθα τὴν χάριν, πωλοῦμεν τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, ξεχνοῦμεν τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντά μας, διὰ νὰ θησαυρίσωμεν διὰ τοὺς συγγενεῖς μας, διὰ νὰ δουλεύσωμεν εἰς τοὺς ἀνεψιοὺς καὶ τὰς ἀνεψιάς μας;

Πάτερ μου, σύ, ποὺ ὁ Θεὸς σοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῆς ἐκκλησίας Του, κρέμασε τὴν ρομφαίαν σου εἰς τὴν μέσην σου. Κρέμασέ την. Ἢ μᾶλλον πάρε την εἰς τὰ χέρια σου, ἀκόνισέ την καὶ χρησιμοποίησέ την. Ὄχι βέβαια διὰ νὰ κατασφάξῃς τοὺς συγγενεῖς σου, ἀλλὰ γιὰ νὰ κόψῃς ἀπὸ τὴν καρδιά σου κάθε δεσμόν, ποὺ σὲ κάνει χλιαρὸν εἰς τὸ ἱερατικὸν ἢ ἀρχιερατικὸν ἔργον, ποὺ σὲ σπρώχνει νὰ προδώσῃς τὸ καθῆκόν σου καὶ σὲ μεταβάλλει εἰς ἔμπορον τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων. Σπαθὶ χρειάζεται. Σπαθὶ ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα κόπτονται σώματα καὶ χύνονται αἵματα. Ἀλλὰ τὸ σπαθὶ τῆς στερεᾶς ἀποφάσεως καὶ τῆς ἀκλονήτου γνώμης. Τέτοιο σπαθὶ εἶνε εἰς ὅλους μας ἀπαραίτητον καὶ ἐκτάκτως ἀναγκαῖον. Διότι ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς, ἐὰν ἀναδειχθέντες οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς καιροὺς τῆς Νέας Διαθήκης, ἀποδειχθῶμεν ὄχι ἁπλῶς κατώτεροι ἀλλὰ καὶ ἀνάξιοι τῶν λευΐτων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

3. Πάντα δι᾿ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.

Ὅλα τὰ δημιουργήματα ἔγιναν δι᾿ αὐτοῦ καὶ ἄνευ αὐτοῦ οὐδὲ ἓν ἔγινεν ἐξ ὅσων ἔχουν γίνει.

Πάντα *τὰ ἔργα τῆς δημιουργίας· ὁλόκληρον τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν σύμπαν. «Μὴ νομίσῃς, φησί, λόγον εἰς ἀέρα χεόμενον καὶ λυόμενον, ἀλλὰ ποιητὴν πάντων νοητῶν καὶ αἰσθητῶν» (Θεοφ.).*

δι᾿ αὐτοῦ. *Ἡ* ***διὰ*** *δὲν καταβιβάζει τὸν Λόγον εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἁπλοῦ ὀργάνου. «Τὸ δι᾿ αὐτοῦ οὐ διακονίας ἕνεκεν αὐτῷ κεῖται ἀλλὰ συνεργείας» (Θεόδ. Μοψ.). Διότι ἡ αὐτὴ πρόθεσις χρησιμοποιεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ (Ρωμ. ια΄ 36· Α΄ Κορινθ. α΄ 9· Γαλάτ. α΄ 1· Ἑβρ. β΄ 10). «Τινὲς δὲ λῆροι τὸ δι᾿ αὐτοῦ πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ υἱοῦ νενοήκασιν, οὐ δημιουργίας ἀλλ᾿ ὑπουργίας ἐμφαντικὸν τοῦτο φήσαντες εἶναι. Οὐκ ᾔδεισαν δέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἀδιαφόρως τοῦτο τάττεται» (Ζιγ). Ἡ διδασκαλία τῆς Γραφῆς εἶνε, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ Του (Ἐφεσ. γ΄ 9· Ἑβρ. α΄ 2). Ἀλλ᾿ ὅτι διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης δὲν καταβιβάζεται ὁ Υἱὸς εἰς τὴν θέσιν ἁπλοῦ ὀργάνου, ἀλλὰ «κατὰ τὸ τῆς δημιουργίας ἀξίωμα οὐδὲν ἔλαττον ἔχει τοῦ Πατρός», ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι «περὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ τὸ «κατ᾿ ἀρχὰς σύ, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας» εἴρηται» (Χρυσόστ.) ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Υἱὸν ὑπὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς (α΄ 10). Ἡ* ***διὰ*** *ἐκφράζει τὴν πλήρη ἑνότητα τῆς βουλῆς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐν τῇ δημιουργίᾳ τοῦ κόσμου, οἱονεὶ παρουσιαζομένου τοῦ Πατρὸς ὡς ἐκδίδοντος τὸ πρόσταγμα πρὸς δημιουργίαν καὶ τοῦ Υἱοῦ ὡς φέροντος αὐτὸ εἰς πέρας· καὶ «τοῦ μὲν Πατρὸς εὐδοκοῦντος, τοῦ δὲ Υἱοῦ ἐνεργοῦντος καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος συνεργοῦντος» (Ζιγ.). Ἡ* ***διὰ*** *δύναται νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὅτι «δι᾿ οὐδὲν ἕτερον τέθειται, ἀλλ᾿ ἵνα μὴ ἀγέννητον ὑποπτεύσῃ τις τὸν Υἱόν» (Χρυσόστ.). Ἤτοι πάντα ἔλαβον ὕπαρξιν διὰ τοῦ Υἱοῦ ὡς δημιουργοῦ, ἀλλ᾿ ὁ Υἱὸς δὲν εἶνε κεχωρισμένος καὶ ἀνεξάρτητος τοῦ Πατρός, ἀλλ᾿ ἀντλεῖ τὰ πάντα ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἀναφέρει τὰ πάντα εἰς τὸν Πατέρα «ἐξ οὗ τὰ πάντα» (Α΄ Κορινθ. η΄ 6).*

ἐγένετο. *Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἦν τῶν στίχ. 1 καὶ 2, καὶ σημαίνει τὸ γίνεσθαι τὴν μετάβασιν ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς τὴν ἐν χρόνῳ ὕπαρξιν, κατ᾿ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αἰωνίαν ὕπαρξιν, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει τὸ εἶναι. Πρβλ. τὴν αὐτὴν ἀντίθεσιν καὶ ἐν η΄ 58 («Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι»).*

καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο. *Ἡ αὐτὴ ἀλήθεια ἐκφράζεται καὶ ἀρνητικῶς κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ Ἰωάννου, ἀπαντωμένην μάλιστα ἐν τῇ Α΄ ἐπιστολῇ του.*

οὐδὲ ἕν. *«Ἀκόμη οὔτε ἕν»* (Bengel). *Ἐντονώτερον τοῦ οὐδέν. Ὑπάρχει καὶ ἡ γραφὴ οὐδέν, ἀλλ᾿ οὐχὶ ἐπαρκῶς μεμαρτυρημένη.*

ὃ γέγονε. *«Τουτέστιν οὐδὲν τῶν γενομένων, κἂν αἰσθητὸν εἴη, κἂν νοητόν» (Ζιγ.). Ἢ μᾶλλον ὁ παρακείμενος ἀντὶ ἐνεστῶτος=οὐδὲν τῶν ὑφισταμένων. Οἱ γνωστικοὶ καί τινες ἄλλοι αἱρετικοί, καθὼς καί τινες τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ Λατίνων πατέρων (Ὠριγένης, Κλήμης Ἀλεξ. Εἰρηναῖος, Ἱππόλυτος, Τερτυλλ.) καί τινες μεταφράσεις ἐχώριζον διὰ τελείας στιγμῆς τὸ οὐδὲ ἓν ἀπὸ τοῦ ὃ γέγονεν («ἐγένετο οὐδὲ ἕν. Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν»), οὕτως ὥστε τὸ ὃ γέγονε συνεδέετο μετὰ τοῦ ἑπομένου στίχου. Τὴν στίξιν ταύτην υἱοθέτησαν καὶ οἱ Πνευματομάχοι, κατεξανίσταται δὲ κατ᾿ αὐτῆς ὁ Χρυσόστομος («Οὐ γὰρ δὴ τὴν τελείαν στιγμὴν τῷ οὐδὲ ἓν ἐπιθήσομεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς· ἐκεῖνοι γὰρ βουλόμενοι τὸ Πνεῦμα κτιστὸν εἰπεῖν φασίν, «Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν»). Ἡ στίξις αὕτη εἶνε ἀπορριπτέα, διότι δι᾿ αὐτῆς ἡ σύνταξις τοῦ χωρίου καὶ ἡ ἔννοια αὐτοῦ καθίσταται βεβιασμένη ἢ ἐξασθενεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ χωρίου ἀναπτυσσομένη ἰδέα καὶ «ἀπερινόητον γίνεται τὸ λεγόμενον» (Χρυσόστ.).*

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΑΙ, ΑΛΛΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΣ;

Ἕνας ζωγράφος, ποὺ ἐγνώριζε καλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, παρουσίασεν εἰς μίαν εἰκόνα του τὸ περιεχόμενον τῶν προσευχῶν μας. Ἐζωγράφησεν εἰς τὸ μέσον τῆς εἰκόνος καὶ ἐν μέσῳ τῶν νεφελῶν τὸν ὑπερύψηλον θρόνον τοῦ οὐρανίου Πατρός. Ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ θρόνου δύο ἀγγέλους. Ὁ ἕνας ἄγγελος, ὁ ἐπὶ τῶν αἰτήσεων, δέχεται τὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας, τὰς ὁποίας ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ἀνὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν, ἀναπέμπουν εἰς τὸν θρόνον τοῦ θείου ἐλέους διὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας καὶ δυσκολίας των, καὶ διαβιβάζει τὰς ἀπαντήσεις. Πρὸς τὸν ἄγγελον λοιπὸν τοῦτον σπεύδει ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων νὰ ὑποβάλῃ τὰς αἰτήσεις του, ἐνῷ συγχρόνως ἄλλο πλῆθος φεύγει χαρούμενον, διότι ἔλαβαν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν αἴτησίν των. Εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν εὑρίσκεται ὁ ἐπὶ τῶν εὐχαριστιῶν ἄγγελος. Ἁρμοδιότης του εἶναι νὰ δέχεται τὰς εὐχαριστίας ἐκείνων, ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸν πρῶτον ἄγγελον ἱκανοποιημένοι. Καὶ ὅμως, ὁποία μόνωσις καὶ ἐρημία εἰς τὴν πλευρὰν αὐτήν! Ὁ ἐπὶ τῶν εὐχαριστιῶν ἄγγελος περιμένει μόνος, διὰ νὰ δεχθῇ κατ' ἀραιὰ διαστήματα κανένα Χριστιανόν, ποὺ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβάλῃ τὰς εὐχαριστίας του.... !

Τί λέγεις, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα; Εἰς τὸ πλῆθος, ποὺ σπεύδει πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν αἰτήσεων ἄγγελον, ἀσφαλῶς εὑρίσκεις τὸν ἑαυτόν σου. Ἀλλὰ πλησιάζεις κατὰ τὰς προσευχάς σου καὶ τὸν ἐπὶ τῶν εὐχαριστιῶν ἄγγελον;

Δυσκολεύεσαι ν' ἀπαντήσῃς, διότι δυστυχῶς καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ ζωή μας εἶνε γεμάτη ἀντιθέσεις. Ὅταν ἐπιθυμήσωμεν κἄτι, ἢ νομίσωμεν ὅτι μᾶς χρειάζεται ἀπαραιτήτως κἄτι· ὅταν ἕνας κίνδυνος μᾶς ἀπειλήσῃ, ἢ μία οἱαδήποτε στενοχωρία μᾶς εὕρῃκε καὶ θέλωμεν ν' ἀπαλλαγῶμεν, ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ μᾶς ἀπασχολεῖ διαρκῶς, κυριεύει τὴν ψυχήν μας. Καὶ εὑρίσκομεν τότε τὴν προσευχὴν τόσον χρήσιμον καὶ εὔκολον! Προσευχόμεθα τότε μὲ προσοχήν, μὲ ἀγωνίαν, μὲ ἐπιμονήν, ἀκόμη καὶ ὅσοι εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις δὲν εἴμεθα καὶ τόσον συνειθισμένοι εἰς προσευχὴν προσεκτικὴν καὶ ὅσοι παραπονούμεθα διὰ τὴν ῥαθυμίαν καὶ τὴν ἀνορεξίαν, ποὺ συνοδεύει τὰς προσευχάς μας. Ἀλλ' αἴφνης ἡ παράκλησίς μας ἱκανοποιήθη, ὁ κίνδυνος ἀπεσοβήθη καὶ ἡ αἰτία τῆς στενοχωρίας ἐξέλιπεν. Αἴ τότε τὰ λησμονοῦμεν ὅλα· τὸ ζήτημα, ποὺ μᾶς ἐκράτει προηγουμένως εἰς ἀγωνίαν, μᾶς φαίνεται τώρα τόσον ἀσήμαντον καὶ ὁ δρόμος τῆς ζωῆς πολὺ εὔκολος. Καὶ κατὰ συνέπειαν ὄχι μόνον περὶ εὐχαριστηρίου προσευχῆς δὲν σκεπτόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἡ συνήθης προσευχή μας ἐπανέρχεται εἰς τὸν προηγούμενον χαλαρὸν τόνον.

Ὅταν τὸ πρωῒ ἐξυπνήσωμεν μὲ τὰ συμπτώματα κάποιας σοβαρᾶς ἀσθενείας, ἢ καὶ ἁπλῶς μὲ τὸ αἴσθημα τῆς ἀδιαθεσίας, ποὺ ὑποπτεύομεν ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ἐξέλιξιν ὄχι καλήν, καταφεύγομεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ Τὸν παρακαλοῦμεν μὲ ἀσυνήθη θερμότητα. Ἀλλὰ συνήθως ἐξυπνοῦμεν μὲ τὸ αἴσθημα πλήρους ὑγείας. Ἐνθυμούμεθα τότε νὰ εὐχαριστήσωμεν δι' αὐτὸ τὸν Θεόν; Ὅταν ἔπειτα ἀπὸ σοβαρὰν καὶ ἐπικίνδυνον ἐγχείρησιν, ἀπὸ ἀσθένειαν ἀπελπιστικήν, ἀπὸ κίνδυνον ζωῆς ἄμεσον, ᾐσθάνθημεν ὅτι ἐσώθημεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐχάρισε τὴν ζωὴν εἰς ἡμᾶς καὶ ἡμᾶς εἰς τοὺς οἰκείους μας, αἰσθανόμεθα βέβαια τὴν ἀνάγκην—τοὐλάχιστον ὅσοι δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι Χριστιανοί—νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην διὰ τὴν δωρεὰν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ συνεχίζομεν νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεόν, ὅταν ἡ ὑγεία συνεχίζεται; Πόσες φορὲς προσερχόμεθα εἰς τὴν προσευχὴν διὰ νὰ εἴπωμεν: Κύριε, τώρα εἶναι εἰς τὸν βίον μου γαλήνη. Ἡ ὑγεία μου εἶναι καλή. Τὸ ψωμί μου δὲν κινδυνεύει. Ἀρκετὸν διάστημα τώρα εἰς τὸ σπίτι μου ὑπάρχει εἰρήνη, δὲν ἀκούεται παράπονον, γογγυσμός, φιλονεικία. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν μὲ ἀδικεῖ κανείς, δὲν μὲ ἠνώχλησαν εἰς τίποτε. Ἀναγνωρίζω ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ δωρεαὶ προέρχονται ἀπὸ Σέ, Κύριε. Καὶ διὰ τοῦτο Σὲ εὐχαριστῶ. Πόσες ἡμέρες τῆς ζωῆς μας θὰ εἴχαμεν πάντα λόγον νὰ ἀναπέμπωμεν τοιαύτην εὐχαριστήριον προσευχήν! Καὶ ὅμως τόσον ὀλίγες τὸ κάμνομεν!

Ἀλλὰ μάθε, Χριστιανέ μου, ὅτι ἡ ἀντίφασις αὐτή—ἢ καλύτερα ἡ κάπως ἀγενὴς καὶ ἀχάριστος αὐτὴ διαγωγή—εἶναι μία ἀπὸ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ποτίζεται μὲ πικρίαν. Ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὰ ἀγαθά Του, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν τὰ χαιρόμεθα. Νομίζομεν ὅτι ἡ εὐχαριστία κατὰ τὴν προσευχὴν εἶναι κάποια ἀνταπόδοσις, ποὺ θὰ προσθέσῃ δῆθεν εἰς τὸν Θεόν, ἐνῷ πράγματι εἶναι μία σοβαρὰ ἐνέργεια, διὰ τῆς ὁποίας θὰ καταστήσωμεν τὸν ἑαυτόν μας ἱκανὸν νὰ ἀπολαύσῃ τὴν πραγματικὴν χαρὰν τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀγαθῶν της.

Παρατηρήσατε τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον. Ἐν τῇ ὑπερτροφίᾳ τοῦ ἐγωϊσμοῦ του θεωρεῖ φυσικὸν νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ δυνατὰ ἀγαθά, φοβερὸν δὲ καὶ ἀνυπόφορον νὰ στερηθῇ καὶ τὰ μᾶλλον περιττά. Θλίβεται μέχρις ἀπελπισίας καὶ αὐτοκτονίας δι' ὅ,τι κακὸν τοῦ συμβαίνει. Ἀλλ' ἀφίνει ἀπαρατήρητα, ἢ καὶ παραπονεῖται θεωρῶν ὡς ἀνεπαρκῆ τὰ ἀγαθά, ποὺ ἀπολαμβάνει. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατορθώνει νὰ μὴ δοκιμάζῃ ποτὲ χαράν. Χαρὰν ἐννοοῦμεν τὴν πραγματικὴν καὶ δροσιστικήν, ὄχι τὴν κτηνώδη ἐκείνην τῶν ἁμαρτωλῶν ἡδονῶν χαράν, ποὺ παρέχεται διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν παθολογικὴν δίψαν καὶ φέρῃ τὴν ἀηδίαν ἢ τὴν ἀπόγνωσιν. Καὶ ἔτσι ὁ ἄνθρωπος, ποὺ δὲν ἔμαθε νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεόν, περνᾷ τὴν ζωήν του ἀχάριστον καὶ πικραμένην μέσα εἰς ὅλα τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνίκανα καθ' ἑαυτὰ καὶ χωρὶς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ κορέσουν τὴν δίψαν τῆς χαρᾶς.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ

Τόμος τρίτος

Ἐξεδόθη καὶ ὁ γ' τόμος τοῦ Μουσ. Πανδέκτου μας, περιλαμβάνων τὸ Εἱρμολόγιον καὶ διῃρημένος εἰς 4 μέρη. Τὸ Α' μέρος περιλαμβάνει Κανόνας καὶ Καταβασίας, συντόμους καὶ ἀργάς, τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Τὸ Β' μέρος περιέχει Κανόνας καὶ Καταβασίας, συντόμους καὶ ἀργάς, τοῦ Τριῳδίου καὶ Πεντηκοσταρίου. Τὸ Γ' περιλαμβάνει Εἱρμοὺς κανόνων κατ' ἦχον καὶ τὸ Δ' τὰ Προσόμοια (στιχηρά, καθίσματα, ἐξαποστειλάρια καὶ κοντάκια). Ἐν Παραρτήματι περιελάβομεν τοὺς δύο Παρακλητικοὺς κανόνας καὶ τὴν Νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Πάντα δὲ ταῦτα, κατόπιν ἐπισταμένης ἐκλογῆς καὶ ἐπιμελοῦς ἐπεξεργασίας, ἡ ὁποία καθιστᾷ καὶ τὸν τόμον τοῦτον ἐφόδιον ἀπαραίτητον διὰ τοὺς ἱεροψάλτας καὶ πάντα μελετητὴν τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.

Τόμος ὀγκώδης ἐξ ὑπερτετρακοσίων σελίδων ἐπὶ χάρτου ἐκλεκτοῦ φιλοκάλως τετυπωμένος. Τιμὴ ἀδέτου δρ. 100, πανοδέτου δρ. 120. Προστίθενται ταχ/κὰ ἐπὶ συστάσει Ἐσωτερικοῦ δρ. 12 διὰ τὰ ἄδετα, δρ. 15 διὰ πανόδετα. Ἐξωτερικοῦ δρ. 28 διὰ τὰ ἄδετα, δρ. 40 διὰ πανόδετα. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Δ' Κυρ. Νηστειῶν, Ἑβρ. ς' 13—20).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 646.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Δ' Κυρ. Νηστειῶν, Μάρκ. θ' 17—31).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 134.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Φρικώδης καὶ ἀπελπιστικὴ εἶνε ἡ κατάστασις τοῦ νέου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ὁδηγεῖ ὁ πατέρας του ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος. Ἡ ἀσθένειά του δὲν εἶνε φυσική. Κυριαρχεῖται ἀπὸ δαιμόνιον μοχθηρὸν καὶ κακοῦργον, τὸ ὁποῖον παντοιοτρόπως ζητεῖ τὴν ἐξόντωσίν του. Ἀκούσατε τὸν πατέρα πῶς περιγράφει τὴν κατάστασιν τοῦ υἱοῦ του πρὸς τὸν Χριστόν. «Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβη, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται». Δυστυχισμένο πλᾶσμα! Ταλαίπωροι γονεῖς! Ἐγέννησαν μὲ μοναδικὴ χαρὰ τὸ παιδὶ αὐτό. Τὸ ἀνέθρεψαν μὲ κρυφὴ λαχτάρα. Ἤλπιζαν καὶ ηὔχοντο νὰ τὸ ἴδουν στήριγμα τοῦ σπιτιοῦ των, «κρυφὸ καμάρι» τῆς οἰκογενείας. Καὶ τώρα, τί βλέπουν; Τὸ παιδί των αὐτὸ τὸ ἀγαπημένο νὰ γίνεται παίγνιον εἰς τὰ χέρια τοῦ διαβόλου. Τὸ ἀντικρύζουν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πονηροῦ καὶ κακούργου πνεύματος νὰ σπαράσσῃ, νὰ ἀφρίζῃ, νὰ τρίζῃ τὰ δόντια του, νὰ μένῃ ξηρὸν καὶ ἀναίσθητον ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ὁρμᾷ εἰς τὴν φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ διὰ νὰ εὕρῃ σκληρὸν καὶ ἀποτρόπαιον θάνατον. Διότι «πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν», προσθέτει ὁ πατήρ. Ποία πράγματι δοκιμασία! Καὶ ποία τιμωρία σκληρὰ διὰ τὸν δύσμοιρον αὐτὸν πατέρα!

Καὶ ὅμως, ἡ κατάστασις αὐτὴ βαρύνει κατὰ μέγα μέρος τὸν πατέρα. Ἀπίστευτον φαίνεται. Καὶ ὅμως, εἶνε ἀληθές. Ἴσως δὲν συνετέλεσαν αἱ ἰδικαί του ἁμαρτίαι εἰς τὴν δαιμονοληψίαν τοῦ παιδιοῦ του. Τὸ παιδί του ὅμως ἔπασχε παιδιόθεν, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ. Τὸ ὅτι δὲ ἐξηκολούθει νὰ παραμένῃ τὸ δαιμόνιον καὶ νὰ βασανίζῃ κατὰ τὸν σκληρὸν αὐτὸν τρόπον τὸν υἱόν του, αὐτὸ ὠφείλετο εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ πατρός. Μάλιστα! Ὁ πατέρας αὐτὸς ἦτο ἄπιστος. Εἶχε κυριεύσει καὶ τὴν ἰδικήν του ψυχὴν ἄλλο δαιμόνιον, τὸ δαιμόνιον τῆς ἀπιστίας. Δὲν βλέπετε τί γίνεται; Δύο ὁλόκληρα χρόνια περιέρχεται ὁ Κύριος τὴν Γαλιλαίαν θαυματουργῶν καὶ «ἐκβάλλων δαιμόνια». Καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν ἐπλησίασε τὸν Σωτῆρα. Ἦτο ἀπὸ τοὺς δυσπίστους ἐκείνους Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι, παρ' ὅλα τὰ θαύματα ποὺ ἔβλεπαν, δὲν ἤθελαν νὰ πιστεύσουν. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοὺς ἐλέγχει· «ὦ γενεὰ ἄπιστος», ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζῆ σας; Ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχωμαι; Ἀλλὰ καὶ τώρα ποὺ ἡ κατάστασις ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπροχώρητον καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν Χριστόν, πάλιν τὰ κύματα τῆς ἀπιστίας παραδέρνουν τὴν ψυχήν του. Τί λέγει; «Εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς». Ἐὰν εἰμπορῇς νὰ μᾶς βοηθήσῃς, ἐὰν ἔχῃς τὴν δύναμιν, λυπήσου μας καὶ βοήθησέ μας. Τί φανερώνουν οἱ λόγοι αὐτοί; Τί ἄλλο παρὰ ἀπιστίαν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου; Καὶ ὁ Κύριος αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν ζητεῖ πρῶτον νὰ θεραπεύσῃ: «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Δύναμαι ἐγὼ νὰ σᾶς βοηθήσω. Ἀλλὰ δύνασαι σὺ νὰ πιστεύῃς; Ἡ ἰδική σου ἀπιστία γίνεται ἐμπόδιον εἰς τὴν ἰδικήν μου θαυματουργίαν. Πίστευσε σύ, καὶ τὸ θαῦμα θὰ γίνῃ.

Πράγματι! Οἱ γονεῖς εἶνε πολλάκις αἰτία τῆς βλάβης καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν παιδιῶν των. Ὑπάρχουν γονεῖς, ποὺ διαρκῶς παραπονοῦνται διὰ τὰ παιδιά των. Τὰ παιδιά μας δὲν μᾶς σέβονται, δὲν μᾶς ἀκούουν. Τὰ παιδιά μας θυμώνουν, ὑβρίζουν, βλασφημοῦν, ἐπῆραν τὸν κακὸ δρόμο, ἐξώκειλαν εἰς τὴν ἀσωτείαν! Τὰ παιδιά μας εἶνε δαιμονισμένα κατὰ τὴν ψυχήν! Διότι ἀναστατώνουν τὸ σπίτι. Καὶ τυραννοῦν τὴν οἰκογένειαν. Καὶ μᾶς ἐκθέτουν στὴν κοινωνία. Καὶ κλαίει λοιπὸν ὁ πατέρας. Καὶ θρηνεῖ ἡ μητέρα, διὰ τὴν κατάστασιν τῶν παιδιῶν, διὰ τὴν συμφορὰν ποὺ τοὺς εὗρεν. Ἀλλὰ τίς πταίει; Πταίει ἡ κοινωνία ποὺ εἶνε διεφθαρμένη; Πταίει τὸ σχολεῖον ποὺ ἀπηρνήθη τὸν ἠθοπλαστικόν του προορισμὸν καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν; Ναί, κανεὶς δὲν τὸ ἀρνεῖται. Πταίει ὅμως πολὺ περισσότερον ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. Πῶς θὰ ἀκολουθήσουν τὰ παιδιά των τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, ἀφοῦ αὐτοὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ τὰ ἀναθρέψουν «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου»; Πολλάκις οἱ γονεῖς εἶνε ἄπιστοι· οἱ γονεῖς περιφρονοῦν τὴν θρησκείαν. Οἱ γονεῖς ἔδειξαν ἀδιαφορίαν διὰ τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων των. Εὑρῆκαν λοιπὸν καιρὸν τὰ σπέρματα τοῦ κακοῦ νὰ φυτρώσουν καὶ τὰ δαιμόνια τῆς ἁμαρτίας νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν καὶ νὰ δημιουργήσουν ὅλην αὐτὴν τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν. Θέλουν οἱ γονεῖς νὰ ἀνορθώσουν τὰ τέκνα των; Πρέπει νὰ ἀνορθωθοῦν αὐτοὶ πρῶτον. Αὐτοὶ νὰ ἀγαπήσουν τὸν Θεόν, νὰ συνδεθοῦν μὲ τὴν θρησκείαν, νὰ πλησιάσουν τὸν Σωτῆρα Χριστὸν μὲ πίστιν θερμὴν καὶ ταπεινὴν εὐλάβειαν. Ὅταν αὐτὴ ἡ σωτηρία μεταβολὴ συντελεσθῇ εἰς τὴν ψυχὴν των γονέων, τότε καὶ τὰ παιδιὰ θὰ διορθωθοῦν. Θαῦμα θὰ κάμῃ ὁ Χριστὸς διὰ νὰ τὰ μεταβάλῃ. Καὶ ἰδοὺ μία ἀπόδειξις.

2.—Ὅταν ὁ ἄπιστος πατὴρ ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ὅτι, ἂν πιστεύσῃ, τὰ πάντα γίνονται δυνατά, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνακράζει· «πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ». Τὸ δαιμόνιον τῆς ἀπιστίας ἐξεβλήθη. Ὁ πατὴρ ἐθεραπεύθη. Ἡ πίστις του ἐστηρίχθη. Τί ἀπέμενε; Νὰ θεραπευθῇ καὶ ὁ υἱός. Πράγματι. Ὅταν ὁ Κύριος εἶδεν ὅτι μετενόησεν ὁ πατὴρ διὰ τὴν ἀπιστίαν του, τότε «ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν». Πνεῦμα ἀκάθαρτον, ποὺ ἔκαμες τὸν νέον αὐτὸν ἄλαλον καὶ κωφόν, Ἐγὼ σὲ διατάσσω νὰ φύγῃς καὶ νὰ μὴ ξαναγυρίσῃς πλέον εἰς αὐτόν. Νὰ φύγῃς παντοτεινὰ καὶ ποτὲ πλέον νὰ μὴ τὸν βασανίσῃς. Προσ-

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ταγὴ Θεοῦ! Ποῖος δύναται νὰ ἀντισταθῇ; Καὶ τὰ δαιμόνια φρίττουν καὶ ὑποτάσσονται. «Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν». Ἦτο ἡ τελευταία φορά. Τὸ κακοποιὸν ἔργον του ἐλάμβανε τέλος. Καὶ τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, ὠργισμένον διότι ἔχανε τὸ θῦμά του, ἐσπάραξε τὸν νέον καὶ ἔφυγε μὲ κραυγὰς καὶ φωνάς, ὡσὰν νὰ διεμαρτύρετο διὰ τὴν καταδίκην του. Ὁ νέος ἔμεινεν ἀναίσθητος κατὰ γῆς, καὶ οἱ παριστάμενοι τὸν ἐνόμισαν νεκρόν. Ἀλλ' ὁ ζωοδότης Κύριος «κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη». Ἰδοὺ ἡ θαυματουργοῦσα δύναμις τοῦ Κυρίου. Τὸ θαῦμα δὲ αὐτὸ ἐπροξένησε κατάπληξιν, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ἐπεχείρησαν καὶ αὐτοὶ προηγουμένως, ἐνῷ ἀπουσίαζεν ὁ Διδάσκαλός των, νὰ τὸ ἐκβάλουν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν. Ἴσως διότι τὸ δαιμόνιον ἦτο σκληρὸν καὶ οἱ μαθηταὶ ὠλιγοπίστησαν καὶ αὐτοί. Ἴσως διότι ἔπρεπε νὰ ἰατρευθῇ πρῶτον ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν ὁ πατέρας τοῦ νεανίου. Τώρα λοιπὸν ποὺ ἐξῆλθε διὰ τῆς προσταγῆς τοῦ Κυρίου τὸ δαιμόνιον, οἱ μαθηταὶ ἐρωτοῦν ἰδιαιτέρως τὸν Διδάσκαλόν των· «διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό»; Καὶ ὁ Κύριος ἀπαντᾷ· «τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ».

Προσευχὴ καὶ νηστεία! Ἰδοὺ δύο πανίσχυρα ὅπλα κατὰ τοῦ διαβόλου. Ἡ προσευχή. Τί κάμνει ἡ προσευχή; Συνδέει καὶ ἑνώνει τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν· τὸν μικρὸν μὲ τὸν μέγαν· τὸν ἀδύνατον μὲ τὸν παντοδύναμον. Ποῖον δαιμόνιον εἰμπορεῖ νὰ νικήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν αὐτὸς διὰ τῆς προσευχῆς εἰσάγῃ εἰς τὴν ψυχήν του τὴν ἀήττητον δύναμιν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ; Καὶ ἡ νηστεία, τί κάμνει καὶ αὐτή; Τονώνει τὴν πίστιν, θερμαίνει τὴν προσευχήν, ταπεινώνει τὴν ψυχήν, καταστέλλει τὰς ὁρμὰς τῆς σαρκός, αἱ ὁποῖαι γίνονται τὸ προσάναμμα τῆς ἁμαρτίας. Φεύγει μακρὰν ὁ διάβολος, ὅταν βλέπῃ τὴν ψυχὴν ὡπλισμένην μὲ τὰ δύο αὐτὰ ἰσχυρὰ καὶ νικηφόρα ὅπλα. Εἶνε βεβαίως πεισματώδης ὁ ἀγὼν καὶ τρομερὰ ἡ πάλη τῆς ἁμαρτίας. Διότι ἀγωνίζεται πάντοτε ὁ Σατανᾶς νὰ μᾶς ρίψῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ψυχήν μας. Ἡμεῖς ὅμως ἂς ἀγωνισθῶμεν γενναιότερον τώρα, ὁπότε διερχόμεθα τὸ στάδιον τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς. Ἂς τὸν πολεμήσωμεν μὲ τὰ ὅπλα αὐτά. Ἡ προσευχή, θερμή, ζωντανή, ταπεινή, ἂς γίνῃ τὸ διαρκὲς καταφύγιόν μας καὶ τὸ προχειρότερον ὅπλον μας. Καὶ ἡ νηστεία, ὅσον ἐπιτρέπουν αἱ δυνάμεις τοῦ καθενός, ἂς γίνῃ ρομφαία καὶ ξίφος εἰς τὰς χεῖράς μας. Ἀγωνιζόμενοι μὲ τὰ ὅπλα αὐτά, ὡρισμένως θὰ νικήσωμεν τὸν ἐχθρὸν τῆς ψυχῆς. Διότι τὸ εἶπεν αὐτὸς ὁ Κύριος· «τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ».

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ο ΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΕΝΘΟΥΣ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ(*)

«Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου» (Ἐκκλ. 7, 3).

Ἐπὶ πλέον ὁ Σοφὸς λέγει: «Καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους». Ὑπάρχουν τόποι, εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ πηγαίνωμεν ἀκριβῶς ὅπως πολλοὶ πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Αὐτοὶ πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀφίνουν τὰς καρδίας των εἰς τὸ κατάστημά των. Ἐὰν καὶ σεῖς ἐκάματε τὸ αὐτὸ σήμερον, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ στείλετε ἐδῶ πρῶτον τὰς καρδίας σας καὶ ἔπειτα νὰ ἔλθετε σεῖς. Ἀλλ' ὑπάρχουν τόποι, ἐπαναλαμβάνω, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἔπρεπε νὰ πηγαίνωμεν χωρὶς τὰς καρδίας μας. Καὶ πρέπει νὰ κάμνωμεν τοῦτο ὁσάκις πηγαίνομεν εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πότου», τῆς κοσμικῆς χαρᾶς. Διότι εἶναι βέβαιον ὅτι ἐκεῖ θὰ πάρουν κάποιον μολυσμόν. Ἀλλ' ὅταν πηγαίνωμεν εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πένθους», ἠμποροῦμεν νὰ πέρνωμεν μαζῇ μας τὰς καρδίας μας, διότι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ τὰς φέρωμεν ὀπίσω μαζῇ μας. Ὅταν πηγαίνωμεν εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πότου», εἴμεθα πρόθυμοι νὰ εἴπωμεν, «Στάσου ἐκεῖ, καρδία, εἶνε εὐχάριστον μέρος»· ἀλλ' ὅταν πηγαίνωμεν εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πένθους», λέγομεν εἰς τὴν καρδίαν μας. «Δὲν θὰ σὲ ἀφίσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν μελαγχολικὸν τόπον». Ὅταν πηγαίνω εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πένθους», ἠμπορῶ νὰ ὁμιλῶ· ἀλλ' εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πότου», κρατῶ τὴν γλῶσσάν μου μὲ χαλινόν. Εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πένθους» ἠμπορῶ νὰ ὁμιλῶ μὲ ἀδελφὸν ἢ ἀδελφήν, οἱ ὁποῖοι ἐστερήθησαν προσφιλοῦς προσώπου· ἠμπορῶ νὰ ὁμιλῶ ἐλεύθερα μαζῇ των· ἠμπορῶ νὰ ἐκχύσω ἐκεῖ ὅλην τὴν καρδίαν μου καὶ νὰ μὴ τὴν συγκλείσω ἐντός μου. Ὤ! ἠμπορῶ νὰ ὁμιλῶ διὰ τὸ προσφιλὲς ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ νὰ διηγοῦμαι τὰ θαύματα τῆς χάριτός Του καὶ νὰ ἐπιμείνω εἰς τὸ ὅτι ἡ χάρις αὕτη εἶνε θαυμαστῶς τελεία.

«Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους». Ὁ Θεὸς εἶπε τὰ λόγια αὐτά. Μὴ ἀφίνετε τὴν ἀπιστίαν νὰ ἀρνῆται ὅ,τι ὁ Θεὸς κατηγορηματικῶς διακηρύττει. Εἰς ὅλους ὅσοι δὲν γνωρίζετε πόσον γρήγορα καθένας μας δυνατὸν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ὁμιλῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ λέγω. «Πηγαίνετε εἰς τὸν οἶκον τοῦ πένθους». Ἐντὸς ὀλίγου δυνατὸν ὁ θάνατος νὰ εἶνε ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, ὅπως καὶ ὑπῆρξεν. Ἀκόμη καὶ τώρα πτερυγίζει γύρω ἀπὸ τὴν περιοχὴν ταύτην καὶ παρατηρεῖ εἰς κάθε στασίδι διὰ νὰ ἴδῃ ποῖος εἶνε ἐκεῖ. Πτερυγίζει ἐπάνω ἀπὸ τὰ στασίδια καὶ λέγει. «Ποῦ εἶνε ὁ ἄνδρας ἢ ἡ γυναῖκα ποὺ πρέπει νὰ πάρω;» Ὁ Θεὸς ἐκδίδει τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀσφαλῶς ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει. Εἰς κάθε περίστασιν δυνατὸν νὰ κληθῆτε διὰ νὰ ὑπάγετε πολὺ γρήγορα εἰς «τὸν οἶκον τοῦ πένθους» διὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην αἰτίαν, ἀλλὰ νὰ λέγετε, ὅταν πηγαίνετε ἐκεῖ, «Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους» ἢ ὅτι «πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου». Ἐὰν λαμβάνετε πρόσκλησιν δι' ἕνα γάμον καὶ διὰ μίαν κηδείαν, προτιμήσατε τὴν κηδείαν. Μὴ περιφρονῆτε νὰ ὑπάγετε εἰς αὐτήν, διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ φανερώσῃ ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ θρηνοῦντος, ὥστε ἡ ἐπίσκεψις αὕτη νὰ γίνῃ εἰς σὲ μία Βαιθήλ. Ὢ ἄνθρωπε ἁμαρτωλέ, ἀμετανόητε, οὔτε ὁ οἶκος τοῦ πένθους, οὔτε ὁ οἶκος τῆς χαρᾶς δύναται νὰ σὲ ὠφελήσῃ καθ' ἑαυτόν. Μόνη ἡ δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δύναται νὰ σοῦ δώσῃ ζωήν. Μόνος ὁ Ἰησοῦς δύναται νὰ σὲ δικαιώσῃ καὶ νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ' εἰς τοῦτο θὰ σὲ προετοιμάσῃ ὁ «οἶκος πένθους», ἡ θλίψις καὶ ἡ διδασκαλία τῶν θλίψεων.

Εἴθε ἡ ὁμιλία αὐτὴ νὰ φέρῃ εὐλογίαν εἰς τὰς ψυχάς σας εἰς δόξαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ

(*) Τοῦ διασήμου ἱεροκήρυκος τοῦ 19ου αἰῶνος C. H. Spurgeon, κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΔΕΝ ΠΤΩΧΥΝΕΙ Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Είναι γνωστή και συνήθης ή δικαιολογία, μὲ τὴν ὁποίαν σκεπάζουν τὴν φιλάργυρον διάθεσίν των ὅσοι δὲν θέλουν νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην καὶ νὰ ἐξοδεύσουν εἰς ἔργα φιλανθρωπίας: «Ἐὰν ἀκολουθήσω, λέγουν, τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ δίδω σήμερα, δίδω αὔριον, ἐπὶ τέλους θὰ καταντήσω καὶ ἐγὼ πτωχός».

Τὴν δικαιολογίαν ταύτην ἔσπευσε νὰ προβάλῃ καὶ εἰς τὸν ἄγγλον φημισμένον ἐκλησιαστικὸν ρήτορα Λάτιμερ ἕνας τοιοῦτος φιλάργυρος, ἔπειτα ἀπὸ σχετικὸν θερμὸν περὶ ἐλεημοσύνης κήρυγμα. Ἐκεῖνος τὴν δικαιολογίαν αὐτὴν ἐχρησιμοποίησεν ὡς θέμα τοῦ προσεχοῦς κηρύγματός του, τοῦ ὁποίου ἡ ἔννοια ἦτο ἡ ἑξῆς: Εἶναι λόγια ἀπιστίας, ἢ τοὐλάχιστον ὀλιγοπιστίας, τὰ λόγια, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην ὁ ἄνθρωπος θὰ καταντήσῃ πτωχός. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ πῆτε ἂν ἠκούσατε ποτὲ ἄνθρωπον—Χριστιανὸν συνετὸν καὶ μετρημένον—ὁ ὁποῖος κατήντησεν εἰς πτωχείαν, διότι μόνον ἔδιδεν ἐλεημοσύνην. Ἀντιθέτως ἐγὼ τολμῶ νὰ θέσω τὸ κεφάλι μου ἐγγύησιν, ὅτι δὲν ἔφθασεν, οὔτε θὰ φθάσῃ ποτὲ ἕνας ἀληθινὸς Χριστιανὸς εἰς πτωχείαν, ἐπειδὴ δίδει ἐλευθέρως εἰς πτωχοὺς καὶ εἰς ἔργα ἀγάπης. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς τῆς ἀληθείας καὶ δὲν ψεύδεται. Αὐτὸς βεβαιώνει ὅτι: «ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ ὁ δίκαιος καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται». Καὶ ὁ Κύριος ἐδίδαξε σαφῶς: «δίδετε καὶ δοθήσεται ὑμῖν».

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ Μίλων ἦταν τώρα ἕνας ὡραῖος καὶ εὐσταλὴς νέος. Ἡ Μερκία τὸν ἐκτιμοῦσε πολὺ καί, εἶν' ἀλήθεια, ὅτι ἠσθάνετο γι' αὐτὸν τὴν ἀγάπην μιᾶς ἀφωσιωμένης ἀδελφῆς. Ὁ Μίλων ἦταν ἕνας νέος μὲ πολλὰ χαρίσματα. Ἀπὸ τὸν Φάβιον, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε διδάσκαλος τόσον αὐτοῦ ὅσον καὶ τῆς Μερκίας, εἶχεν ἐμποτισθῆ μὲ τόσην ἁπλότητα καὶ δύναμιν πίστεως εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, ὥστε δὲν ἦτο τίποτε ἱκανὸν νὰ τοῦ τὰς διαλύσῃ. Ἐχρησιμοποιοῦσε τὸν καιρόν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἑνὸς ἐκ τῶν διασημοτέρων ἀρχιτεκτόνων τῆς Ρώμης, ὁ ὁποῖος ἦταν συγχρόνως προϊστάμενος καὶ ἐπαγγελματικὸς κηδεμών του καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἔζοῦσε. Ταῖς βραδυναῖς του ὥραις, ταῖς ἀφιέρωνεν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐπιστήμης του καὶ εἰς συναθροίσεις, συζητήσεις καὶ προσευχὰς μετὰ τῶν χριστιανῶν.

Μόλις ἐμβῆκεν, ἡ Μερκία ἐσηκώθη νὰ τὸν προϋπαντήσῃ μὲ μίαν θέρμην καὶ τρυφερότητα, ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ κοκκινίσῃ εἰς τὸ μέτωπο καὶ ν' ἀνατριχιάσῃ ἐσωτερικῶς ἀπὸ χαράν.

—Καλῶς ὥρισες, Μίλων, εἶπεν ἡ Μερκία μὲ τὸν γλυκύν, χαμηλόν της τόνον. Αὐτὸ ἦταν ἀπροσδόκητο. Πῶς ἦλθες ἐδῶ τόσον ἐνωρίς;

Ὁ Μίλων ἐστάθη μιὰ στιγμὴ πρὶν ἀπαντήσῃ.

—Ἔλαβα εἰδικὴν ἄδειαν γιὰ μία ὥρα, γιὰ νὰ συζητήσω μαζί σου, Μερκία, εἶπε καὶ τὴν ἐκύτταξε μὲ τόση σοβαρότητα, ὥστε ἡ Μερκία διηρωτήθη ποία μποροῦσε νὰ εἶνε ἡ αἰτία τῆς ἀσυνήθους αὐτῆς ἐπισκέψεως. Τῆς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ὅτι ἡ μητέρα της τῆς εἶχε πῆ νὰ μὴν ἐξέλθῃ αὐτὴν τὴν ὥρα. Τί ἐσήμαινεν αὐτό; Ἡ Μερκία ἐνοοῦσε, ὁ Μίλων ὅμως ἤξευρε. Τὸ παρελθὸν βράδυ εἶχεν ὁμολογήσει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Μερκίαν εἰς τοὺς γονεῖς της καὶ ἐκεῖνοι εἶχαν συναινέσει εὐχαρίστως εἰς τὸ νὰ τῆς ὁμιλήσῃ ἀπ' εὐθείας, ἐπειδὴ τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐκτιμοῦσαν πολύ. Ἡ ἐπίσκεψις λοιπὸν αὐτὴ ἐκανονίσθη, διὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὴν Μερκίαν τὴν ἀγάπην του.

—Νὰ συζητήσῃς μαζί μου; Γιὰ ποιὸ ζήτημα, Μίλων; ἠρώτησεν ἡ Μερκία.

Ὁ Μίλων ἐσιώπα. Ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς του ὁλοκλήρου ἐκρέματο εἰς τὰς ὀλίγας ἐκείνας στιγμάς, αἱ δὲ λέξεις ποὺ εἶχε προσεκτικὰ σκεφθῆ καὶ ἑτοιμάσει, εἶχαν τελείως ἐξαφανισθῆ ἀπὸ τὴν μνήμην του. Ἕνας ἐξημερωμένος σπῖνος ποὺ κελαηδοῦσε ἀμέριμνος εἰς τὸ ἀνοικτὸ κλουβί του καὶ τὸ τὰκ-τὰκ τῆς σμίλης τοῦ γλύπτου εἰς τὸν δρόμον ἀντηχοῦσαν εἰς τὰ αὐτιά του τόσον καθαρά, ὥστε δὲν τὰ ἐλησμόνησε ποτὲ εἰς ὅλην τὴν ὑπόλοιπόν του ζωήν.

Ἡ σιωπή του διήρκεσε τόσο πολὺ ὥστε κάποια προειδοποίησις ἐπερχομένου κακοῦ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν τῆς Μερκίας καὶ μὲ βιαστικὴ κίνησι ἀπορίας καὶ φόβου ἀκούμβησε τὸ χέρι της εἰς τὸν ὦμόν του καὶ εἶπε, καθ' ὃν χρόνον τὸν παρατηροῦσε ἐρευνητικά.

—Μίλων, μήπως σοῦ συνέβη κανένα κακόν;

—Ἄ, ὄχι, ἀπήντησε, πάλλων καθὼς ἐκείνη τὸν ἤγγισε. Πράγματι, θὰ ὤφειλα νὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς σήμερα.

—Θὰ ἦσουν, Μίλων; Καὶ μήπως τώρα δὲν εἶσαι;

—Δὲν τὸ ξεύρω καλά, Μερκία. Εἶμαι εὐτυχὴς νὰ εἶμαι ἐδῶ, μαζύ σου, ἀλλὰ—καὶ ἐκ νέου ὁ Μίλων ἐδίστασε.

—Μὰ τί συμβαίνει, φίλε μου; Ἔλα, κάθησε ἐδῶ κοντά μου καὶ εἰπέ μου τί σὲ χωρίζει ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν. Καὶ ἡ Μερκία διηυθύνθη πρὸς τὸ πέτρινο κάθισμα καὶ ἐκάθησε στὸ πλευρόν του.

—Μιὰ λέξι, Μερκία, μόνο μιὰ λέξι ἀπὸ σένα.

Ἐὰν ἡ Μερκία ἦταν ὀλιγώτερον ἀθῶα, ἐὰν εἶχε αἰσθανθῆ ποτὲ πραγματικὴ ἀγάπη νὰ τὴν κεντᾷ, δὲν θὰ ἠμποροῦσε ποτὲ νὰ ἀπατηθῇ, ὡς πρὸς τὸ νόημα ποὺ εἶχαν τὰ λόγια τοῦ Μίλωνος· ἀλλὰ οὐδὲ σκέψις τις εἶχε ποτὲ περάσει ἀπὸ τὸ μυαλό της διὰ τὴν ἀγάπην τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα. Ἡ ὄψις της ἐφάνη νὰ ἐταράχθη ἀπὸ τὴν ἀπάντησίν του, ἀλλὰ τὰ μάτια της συνήντησαν τὰ ἰδικά του μὲ βλέμμα φιλοστόργου παιδιοῦ καὶ μιὰ ἠλιθία αἴσθησις ἐπερχομένης ἀποτυχίας τὸν κατέλαβε. Ποιὸς ὁ λόγος νὰ θέσῃ ἄλλα ἐρωτήματα; Δὲν εἶχεν ἤδη λάβει τὴν ἀπάντησιν; Ἤξευρεν ἄλλωστε καλὰ ὅτι οὐδὲ ἴχνος πονηρίας ὑπῆρχεν εἰς τὴν φύσιν τῆς Μερκίας. Ἀλλὰ πάλιν, δὲν μποροῦσε νὰ εἶχεν ἀπατηθῆ; Μπορεῖ τὸ πρᾶον καὶ διαυγὲς πνεῦμά της νὰ εἶχεν ἀντιληφθῆ πρὸ πολλοῦ τὸ πρὸς αὐτὴν αἴσθημά του καὶ νὰ ἐπερίμενε ἕνα λόγον του διὰ νὰ συνδεθῇ μαζύ του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἠμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ αὐτὴν τὴν μετέωρον κατάστασιν. Πρέπει νὰ ξεύρῃ.

—Ποία εἶνε ἐκείνη ἡ λέξις ποὺ θὰ κάμῃ τὸν φίλον μου εὐτυχῆ καὶ ἐγὼ δὲν θὰ τὴν εἴπω αὐτὴν τὴν στιγμήν; ἠρώτησεν ἡ Μερκία.

Καὶ τότε ἡ ἀγάπη ὡμίλησε. Τὰ λόγια ἦλθαν αὐθόρμητα καὶ εὔκολα τώρα.

—Μερκία, ἡ λεξοῦλα ἐκείνη ποὺ θὰ μὲ ἑνώσῃ γιὰ πάντα μαζύ σου, δηλαδὴ ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, ὅπως καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ, μὲ τὴν ἀγάπη ἐκείνη, ποὺ δὲν γνωρίζει φραγμοὺς καὶ ὅρια εἰμὴ τὸν τάφον καὶ τὰ παραγγέλματα Ἐκείνου, —μὲ τὴν ἀγάπη τῆς συζύγου πρὸς τὸν σύζυγον, ποὺ τὴν λατρεύει ὕστερα ἀπὸ τὴν πίστιν του.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ ἀντοχὴ τῶν συνθηκῶν.

Ὅταν πρὸ δεκαετίας ὑπεγράφετο τὸ περίφημον Σύμφωνον τοῦ Λοκάρνο, τόσον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Κρατῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ποὺ ὑπέγραψαν τὸ Σύμφωνον, ὅσον καὶ ὁ παγκόσμιος Τύπος, διὰ λόγων καὶ ἄρθρων διθυραμβικῶν καὶ ἀφθόνου εἰρηνιστικῆς φιλολογίας, ἐπανηγύρισαν τὸ γεγονός, ὡς ἐξασφαλίσαν μεταξὺ τῶν λαῶν μακρὰν εἰρηνικὴν περίοδον. Ἀλλ' ὅσοι ἐσκέπτοντο χριστιανικῶς καὶ ἐπίστευαν ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι «ἐπὶ γῆς εἰρήνη», ἔβλεπαν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ σταθοῦν συνθῆκαι εἰρήνης, εἰς τὰς ὁποίας δὲν λαμβάνει μέρος ὡς ἑνωτικὸς κρίκος καὶ ὡς ἐγγύησις ἀσφαλείας ὁ Χριστός. Διότι δὲν θὰ ἦτο καθόλου δύσκολον εἰς πρώτην εὐκαιρίαν οἱ ξένοι πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἠθικήν Του καὶ τὸ εἰρηνοποιὸν πνεῦμά Του συμβαλλόμενοι νὰ χαρακτηρίσουν τὰ σύμφωνα ταῦτα ὡς «κουρελόχαρτα» καὶ νὰ συνεχίσουν τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος.

Καὶ ἰδοὺ ἡ ἐπαλήθευσις. Ἡ παρελθοῦσα ἑβδομάς, μὲ τὰ ἐκπληκτικὰ γεγονότα της εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔδειξε μὲν πόσην ἀξίαν ἔχουν αἱ ἄνευ Χριστοῦ συνθῆκαι, ἐπανέφερε δὲ τὸν κόσμον εἰς τὴν κατὰ τὸ 1914 κατάστασιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεπήδησεν ὁ ὀλέθριος ἐκεῖνος πόλεμος.

Τὰ αἴτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα.

Ὡς πρὸς τὰ εὐτελῆ δὲ αἴτια, ἀλλὰ καὶ τὰ φοβερὰ ἀποτελέσματα ἑνὸς νέου τοιούτου πολέμου οἱ «Κυριακάτικοι Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου ἔγραφαν εἰς τὸ προτελευταῖον φύλλον των:

«Δὲν ὑπῆρξέ ποτε ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο τόσον διαδεδομένη εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ σώφρων πεποίθησις, ὅτι ἄλλος πόλεμος θὰ σημάνῃ τὴν κατάπτωσιν καὶ παρακμὴν τοῦ πολιτισμοῦ της. Δὲν ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν τὰ εἰδικὰ ζητήματα τῆς διαμάχης ἦσαν τόσον ὀλίγα, τόσον πλήρως ἄσχετα πρὸς τὰ προβλήματα τῆς ἐθνικῆς εὐτυχίας καὶ εὐημερίας, τόσον εὐκόλως λυόμενα διὰ πράων μέσων, τόσον ἀνάξια νὰ προκαλέσουν βίαν. Καὶ ὅμως οὐδέποτε ὁ φόβος ὑπῆρξε τόσον εὐρέως διαδεδομένος εἰς τὸν κόσμον».

Κόσμος, λοιπόν, φερόμενος πρὸς τὴν παρακμὴν καὶ τὴν καταστροφήν, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν σοβαρὰ αἴτια! Κόσμος κυριευμένος ἀπὸ τὸν φόβον, ἀλλὰ μὴ ἐπιστρέφων εἰς τὸν Σωτῆρα, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ μὲν ἀπὸ τὸν φόβον, νὰ ἀσφαλισθῇ δὲ ἀπὸ τὴν καταστροφήν! Ἰδοὺ ποῖος εἶναι σήμερον ὁ κόσμος τῆς Δύσεως.

Δεῖγμα ἀποσυνθέσεως.

Ἀλλὰ προτοῦ ὁ πόλεμος φέρῃ τὸ θανάσιμον κτύπημα εἰς τὸν δυτικὸν πολιτισμόν, ἔχει δείξει πόσον εἶναι σάπιος. Ἕνα τοιοῦτο δεῖγμά του εἶναι αἱ ἐκ τῆς ἀνηθικότητός του προκαλούμεναι ἀσθένειαι, μέσα εἰς τὰς ὁποίας σήπονται ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ γενομένην τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνακοίνωσιν, περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς πάσχουν ἐκ μιᾶς μόνον μεταδοτικῆς τῆς ἀνηθικότητος νόσου, τῆς συφιλίδος, 400 δὲ χιλιάδες νέοι ἀσθενεῖς προστίθενται κατ' ἔτος καὶ 26 χιλιάδες ἀποθνήσκουν κατ' ἔτος ἐξ αὐτῆς! Ἀνάλογοι δὲ εἶναι καὶ οἱ πάσχοντες εἰς τὴν Εὐρώπην.

«Ὁ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει», διακηρύττει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Παύλου. Καὶ τῆς ἁμαρτίας ταύτης ὑφίσταται τόσον θλιβερὰς συνεπείας τὸ σῶμα, καρπούμενον τὰς τρομερὰς αὐτὰς νόσους. Οἱ Χριστιανοὶ βαπτισθέντες ἔγιναν μέλη Χριστοῦ, λέγει πάλιν ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος. Ἀλλ' ὁ ἀνήθικος Χριστιανὸς «ποιεῖ τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ πόρνης μέλη»! Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατὸν νὰ μὴ τιμωρηθῇ διὰ τὴν βεβήλωσιν ταύτην;

Μία μαρτυρία περὶ τῶν Κατηχητικῶν.

Ὁ κ. Οὐΐλλιαμ Κάρτερ, εἰσαγγελεὺς ἐφετῶν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐπὶ 23 συνεχῆ ἔτη, ἰδοὺ τί μαρτυρεῖ εἰς μίαν ἐπιστολήν του περὶ τῶν καρπῶν τῶν ἐκεῖ Κυριακῶν σχολείων, ἀντιστοιχούντων πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν Κατηχητικὰ σχολεῖα.

«Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 23 ἐτῶν ἐδικάσθησαν καὶ κατεδικάσθησαν ἐνώπιόν μου εἰς διαφόρους ποινὰς ἄνω τῶν 4.000 ἀνηλίκων νέων διὰ διάφορα ἐγκλήματα ἀποτρόπαια καὶ τρομακτικά, ἱκανὰ νὰ ἐμβάλλουν εἰς σοβαρὰς σκέψεις πάντα ἐνδιαφερόμενον διὰ τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας μας. Μετ' ἀνακουφίσεως ὅμως διεπίστωσα ὅτι ἐκ τῶν 4.000 ἐφήβων ἐγκληματιῶν μόνον τρεῖς ἦσαν μέλη Κυριακοῦ Σχολείου, γεγονὸς τὸ ὁποῖον μεγάλως ἐνίσχυσε τὴν πεποίθησίν μου περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς τακτικῆς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν μας Σχολείων καὶ τῆς προσπαθείας πρὸς διοργάνωσιν νέων τοιούτων εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας καὶ ἐκκλησίας μας· καθ' ὅτι ἡ ἀψευδὴς ἔρευνα τῆς στατιστικῆς ἀπέδειξεν ὅτι τὰ Κυριακὰ σχολεῖα εἶναι καὶ δύνανται ν' ἀποβοῦν εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν εἰς τὸ μέλλον τὰ λυσιτελέστερα μέσα καὶ οἱ ἰσχυρότεροι παράγοντες πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐφηβικῆς ἐγκληματικότητος καὶ πρὸς μόρφωσιν ἠθικῶν χαρακτήρων διὰ τοὺς μέλλοντας πολίτας μας........

«Νομίζω, ὅτι τὰ Κυριακὰ σχολεῖα ὅλων τῶν χριστιανικῶν ἀποχρώσεων, καλῶς ὀργανούμενα καὶ ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐργαζόμενα, δύνανται ν' ἀποβοῦν τὸ μόνον ἀποτελεσματικὸν μέσον πρὸς περιορισμὸν τῆς καταπληκτικῶς ἀναπτυσσομένης ἐγκληματικότητος καὶ διαφθορᾶς τῶν ἐφήβων μας. Ἡ κοινωνία μας σήμερον πάσχει καὶ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν ἐγκληματικότητα καὶ τὴν διαφθορὰν τῶν νέων της, διότι ἡ ἰδία τοὺς ἀφῄρεσε τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν καὶ τοὺς παρέπεμψε πρὸς τοὺς κινηματογράφους, τὰ θέατρα καὶ χοροδιδασκαλεῖα πρὸς μόρφωσιν χαρακτῆρος καὶ κατεύθυνσιν τῶν σκοπῶν τῆς ζωῆς».

Καλὸν θὰ ἦτο νὰ μελετήσουν τὰς γραμμὰς αὐτὰς ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῆς νεότητος, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ παρ' ἡμῖν προχειρολόγοι ἐπικριταὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησίας μας.

«Ἑνός ἐστι χρεία».

Ὁ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου Max Planck, *εἰς τὴν αὐτὴν διάλεξιν, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν καὶ εἰς προηγούμενα φύλλα, εἶπε περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἠθικοῦ νόμου καὶ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν τὰ ἀκόλουθα:*

«Ὁ ἄνθρωπος ἐν πρώτοις χρειάζεται νὰ ἔχῃ ὡρισμένας θεμελιώδεις ἀρχάς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ κατευθύνῃ τὰς ἐνεργείας του καὶ τὰς ἐπιθυμίας του. Ἔχει ἀνάγκην ἑνὸς πράγματος περισσότερον ἀναγκαίου καὶ ἐπείγοντος ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον εἶναι ἠναγκασμένος εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ν' ἀναζητήσῃ ἄλλον τινὰ ὁδηγὸν καὶ τοιοῦτον δύναται τότε μόνον ν' ἀνεύρῃ, ὅταν τοποθετήσῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ νόμου τῆς αἰτίας τὸν ἠθικὸν νόμον, τὸ ἠθικὸν καθῆκον, τὴν κατηγορηματικὴν προστακτικήν. Τότε εἰς τὴν θέσιν τοῦ αἰτιώδους «εἶναι ἀνάγκη» τίθεται τὸ ἠθικὸν «εἶναι καθῆκον», εἰς τὴν θέσιν τῆς διανοίας ὁ χαρακτήρ, εἰς τὴν θέσιν τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως ἡ θρησκευτικὴ πίστις. Ὅταν συμβῇ αὐτό, ὁ ὁρίζων τοῦ σκεπτομένου καὶ ἀγωνιῶντος ἀνθρώπου διανοίγεται εὐρὺς ἐνώπιόν του, παρουσιάζονται δὲ τότε πληθώρα μακρυνῶν ἐνοράσεων καὶ ἄλλων ζητημάτων καὶ προβλημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ φλέγοντα καὶ μεγάλης δι' αὐτὸν σπουδαιότητος».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱεροδ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλος Παπαγιάννης ἐν Ἡρακλείῳ· Λάζαρος Χατζηθέμελις ἐν Κύπρῳ· Ἀλέξ. Γκανιάτσος ἐν Σέρραις· Ἀθαν. Φραγκόπουλος ἐν Ἰωαννίνοις· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου)· Κωνστ. Χρόνης ἐν Βεροίᾳ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Ναούσῃ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῃ· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν Ἡρακλείῳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι